

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 193/2013-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. decembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti Mgr. M. O., B., zastúpeného advokátom JUDr. R. O., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 prvou vetou Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 15 Er 1146/2009-16 z 11. novembra 2011, za účasti Okresného súdu Bratislava IV, takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti Mgr. M. O. **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 193/2013-13 z 5. apríla 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. M. O. (ďalej len „sťažovateľ“) podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 prvou vetou ústavy uznesením Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 15 Er 1146/2009-16 z 11. novembra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovateľ v exekučnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 15 Er 1146/2009 v prospech oprávneného Slovenská republika – Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave, Špitálska 14, Bratislava, proti nemu ako povinnému o vymoženie sumy 16,59 € podal námietky proti exekúcii a námietky proti trovám exekúcie. Sťažovateľ tvrdil, že vykonateľnosť exekučného titulu (bloku na pokutu vydaného 18. júla 2007) v dôsledku uplynutia prekluzívnej lehoty na vymáhanie povinnosti z neho vyplývajúcej zanikla. Podľa sťažovateľa *„vymáhateľnosť pokuty za priestupok a lehoty pre zánik jeho vymáhateľnosti sa spravujú zákonom účinným v čase, keď bolo rozhodnutie vydané“*. Zároveň nesúhlasil s vypočítanými trovami exekúcie.

Napadnutým uznesením okresného súdu boli námietky sťažovateľa proti exekúcii, ako aj proti trovám exekúcie zamietnuté. Podľa napadnutého uznesenia okresného súdu *„Exekučným titulom v predmetnej exekúcii je blok na pokutu nezaplatenú na mieste OR PZ Bratislava I v Bratislave č. k. AA 771890 zo dňa 18. 07. 2007, ktorý nadobudol vykonateľnosť dňa 03. 08. 2007. Trojročná prekluzívna lehota stanovená podľa § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch účinného do 31. 08. 2008 na vymáhanie pohľadávky by uplynula dňa 03. 08. 2010, v priebehu uplynutia tejto lehoty však novelizáciou zákona o priestupkoch vykonanej zákonom č. 298/2008 Z. z., účinným od 01. 09. 2008 došlo k vypusteniu ustanovenia o trojročnej prekluzívnej lehote na možnosť vymáhania uloženej pokuty za priestupok z ustanovenia § 88 ods. 1. V novele zákona o priestupkoch neexistujú prechodné ustanovenia účinné pre prípady od 01. 09. 2008, ktoré by upravovali prípad, keď exekučný titul bol vydaný pred 01. 09. 2008 a trojročná prekluzívna lehota na vymáhanie by uplynula po 01. 09. 2008.*

Exekučný súd je toho názoru, že v danom prípade nemožno vyhovieť námietkam povinného proti exekúcii a exekúciu zastaviť v súlade s § 57 ods. 1 písm. f) EP z titulu prekluzívnej lehoty na vymożenie uloženej pokuty za priestupok. V rozhodnom období, t. j. ku dňu 03. 08. 2010 nemožno už aplikovať právnu normu (ust. § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch v znení do 31. 08. 2008), pretože ide o právnu normu, ktorá už v tomto rozhodnom období nebola platná. Novelizácia ust. § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch v znení od 01. 09. 2008 je príkladom nepriamej retroaktivity. Novela nerieši stav stretu rozdielnych úprav, a preto právne účinky novelizovaného ust. § 88 sa od 01. 09. 2008 vzťahujú aj na právne vzťahy založené v minulosti. Pokiaľ ide o samotnú lehotu na výkon rozhodnutia, súd poukazuje na ust. § 51 zákona o priestupkoch v spojení s § 71 ods. 3 zákona o správnom konaní č. 71/1967 Zb. Toto ustanovenie umožňuje pre prípad, že nie je v zákone o priestupkoch úprava ohľadne výkonu rozhodnutia použiť úpravu uvedenú v zákone o správnom konaní. Čo sa týka lehoty na vymożenie uloženej pokuty za priestupok, táto je upravená v § 71 ods. 3 zákona o správnom konaní tak, že výkon rozhodnutia možno nariadiť najneskôr do 3 rokov po uplynutí lehoty učenej pre splnenie uloženej povinnosti. V danom prípade teda už nie je potrebné, aby v stanovenej trojročnej lehote došlo k vymożeniu uloženej pokuty, ale postačí, aby v lehote troch rokov po uplynutí lehoty určenej na splnenie povinnosti došlo k nariadeniu výkonu rozhodnutia.

Vzhľadom na vyššie uvedené a vzhľadom k tomu, že exekučný súd má za to, že po vydaní exekučného titulu, ktorý nadobudol právoplatnosť a stal sa vykonateľným, nenastala žiadna okolnosť, ktorá by spôsobila zánik vymáhaného nároku, bránila jeho vymáhatelnosti a povinný v námietkach neuviedol žiadne iné dôvody, pre ktoré by bola predmetná exekúcia neprípustná, súd v súlade s § 50 ods. 1 EP rozhodol tak, že námietky povinného ako nedôvodné zamietol.

Súdny exekútor v upovedomení o začatí exekúcie vyčíslil trovy exekúcie ako predbežné. Nejedná sa o skutočné trovy exekúcie, lebo ich výška je podmienená okolnosťami, za ktorých sa exekúcia uskutoční. Predbežné trovy exekúcie nie sú, ani nemôžu byť na samom začiatku exekučného konania presne špecifikované a z objektívnych dôvodov nie je možné dopredu určiť, v akej výške vzniknú trovy exekúcie počas jej vykonávania. Ak by po skončení exekúcie došlo k vymożeniu určených predbežných trov,

ktoré by presahovali skutočné trovy exekúcie, súdny exekútor je povinný vrátiť preplatok povinnému.“.

Podľa sťažovateľa napadnuté uznesenie okresného súdu odporuje čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, pretože neobsahuje jasné právne závery majúce pre vec podstatný význam, a tiež preto, že právne závery v ňom obsiahnuté sú svojvoľné a zjavne neodôvodnené.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti argumentuje dvoma základnými námietkami. Podľa neho zanikla vykonateľnosť exekučného titulu, na základe ktorého bola vedená exekúcia, a to uplynutím prekluzívnej lehoty na jeho vykonanie. Navyše, okresný súd mal pochybiť aj pri posudzovaní jeho námietok proti trovám exekúcie.

Vo vzťahu k zániku vykonateľnosti exekučného titulu v dôsledku uplynutia prekluzívnej lehoty sťažovateľ uvádza:

«Právne závery súdu v odôvodnení napadnutého uznesenia ohľadom plynutia prekluzívnej lehoty pre zánik vymáhateľnosti rozhodnutia o uložení pokuty za priestupok odporujú požiadavke právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) a tieto právne závery sú tiež zjavne neodôvodnené a svojvoľné (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Požiadavke právnej istoty a dôvery občana v právo, ktoré sú obsiahnuté v princípe právneho štátu, zodpovedá jedine taký výklad § 88 ods. 1 (v znení účinnom do 31. 8. 2008 a od 1. 9. 2008) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, že vymáhateľnosť rozhodnutia o uložení pokuty za priestupok a lehoty pre zánik jeho vymáhateľnosti sa spravujú zákonom účinným v čase, keď bolo rozhodnutie vydané.

V ust. § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch účinnom do 31. 8. 2008 uvedená trojročná lehota je prekluzívna, uplynutím ktorej prestáva byť blok na pokutu nezaplatenú na mieste exekučným titulom, stráca účinnosť (zaniká právo ním priznané) a na jeho základe sa už ďalej nemôže viesť exekúcia.

Podľa § 88 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, v znení účinnom do 31. 8. 2008 (teda aj v čase vydania exekučného titulu v tejto veci), rozhodnutie o uložení pokuty za priestupok možno vykonať do troch rokov od uplynutia lehoty určenej na jej zaplatenie. Novela zákona o priestupkoch č. 298/2008 Z. z. účinná od 1. 9. 2008 síce dovtedy účinné ust. § 88 ods. 1 cit. zák. pojednávajúce o trojročnej prekluzívnej lehote zrušila, avšak žiadne prechodné ustanovenia novela neobsahuje, preto sa zrušenie trojročnej prekluzívnej doby na vymáhateľnosť rozhodnutia o priestupku vzťahuje len na rozhodnutia vydané po 1. 9. 2008. Pre posúdenie vymáhateľnosti rozhodnutí o uložení pokuty za priestupok vydaných do 31. 8. 2008 sa majú použiť predpisy účinné pred týmto dňom, ktoré ustanovili trojročnú prekluzívnu dobu v § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch v znení účinnom do 31. 8. 2008. Opačný výklad by znamenal retroaktívne vzťahovanie zrušenia trojročnej prekluzívnej doby (novelou č. 298/2008 Z. z. účinnou od 1. 9. 2008) na rozhodnutia, ktorých vymáhateľnosť v čase ich vydania bola obmedzená len na trojročnú prekluzívnu dobu (§ 88 ods. 1 zákona o priestupkoch účinný do 31. 8. 2008), čo odporuje požiadavke právneho štátu, právnej istoty a ochrany už nadobudnutých práv podľa článku 1 ods. 1 Ústavy SR ako aj všeobecnému zákazu retroaktivity v trestnom a priestupkovom práve založenom v článku 50 ods. 6 Ústavy SR. ...

Dlžník z pokuty za priestupok má podľa § 88 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, v znení účinnom do 31. 8. 2008, právnu istotu a nadobudnuté právo, že rozhodnutie možno voči nemu vykonať len v prekluzívnej lehote 3 rokov od vykonateľnosti rozhodnutia. Zrušenie tejto trojročnej prekluzívnej lehoty novelou § 88 ods. 1 zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, účinnou od 1. 9. 2008 sa nemôže týkať tých rozhodnutí, ktoré sa stali vykonateľnými pred 1. 9. 2008; inak by sa jednalo o retroaktívne odňatie práva už nadobudnutého (práva dlžníka, že rozhodnutie voči nemu možno vykonať len v trojročnej prekluzívnej lehote) a to bez výslovného intertemporálneho ustanovenia zákona.

Neobstojí ani záver súdu o tom, že v danej veci sa jedná o „nepriamu“ (zrejme myslel nepravú) retroaktivitu. Tá môže byť založená len na základe výslovného intertemporálneho ustanovenia zákona, pričom sám súd uznáva, že novela č. 298/2008 Z. z. účinná od 1. 9. 2008 žiadne intertemporálne ustanovenie neobsahuje a vykonateľnosť

rozhodnutí spred 1. 9. 2008 nerieši. Tak isto neobstojí záver súdu o podpornom použití § 71 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, pretože ten sa na danú vec nevzťahuje, a vykonateľnosť rozhodnutí o priestupku sa spravuje výlučne § 88 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch (či už v znení pred alebo po 1. 9. 2008).»

Sťažovateľ nesúhlasí ani s posúdením trov exekúcie okresným súdom. Podľa neho sú právne závery okresného súdu «*v odôvodnení napadnutého uznesenia ohľadom trov exekúcie... zjavne neodôvodnené a svojvoľné do tej miery, že sa súd odchyľil od zmyslu a účelu ust. § 201 ods. 1 Exekučného poriadku (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).*

Podľa § 201 ods. 1 Exekučného poriadku predbežné trovy exekúcie určuje exekútor podľa osobitného právneho predpisu v upovedomení o začatí exekúcie. V rámci predbežných trov exekúcie exekútor vyčísli odmenu najviac v rozsahu ako pri upustení od exekúcie; náhradu výdavkov a náhradu za stratu času vyčísli len v rozsahu ich skutočnej výšky v čase vydania upovedomenia o začatí exekúcie. Zároveň povinného upozorní, že ak dlh nesplní, tak trovy exekúcie môžu byť vyššie, a predbežne vyčísli ich výšku.

Zmyslom uvedeného zákonného ustanovenia je, že v čase vydania upovedomenia o začatí exekúcie má byť odmena exekútora len v rozsahu, ako pri upustení od exekúcie (t. j. v najmenšom rozsahu predpokladanom zákonom) a náhrada vecných výdavkov má byť v upovedomení vyčíslená len v rozsahu, v akom tieto vecné výdavky exekútorovi reálne a preukázateľne vznikli (t. j. nie je prípustné v upovedomení vyčísľovať náhradu vecných výdavkov predbežne či orientačne bez reálneho vydokladovania ich vynaloženia). Uvedený výklad zodpovedá aj požiadavke hospodárnosti exekučného konania a zásade proporcionality medzi právom oprávneného a ochranou povinného.

Zmysel a účel citovaného § 201 ods. 1 Exekučného poriadku úplne neguje záver súdu v napadnutom uznesení: „Nejedná sa o skutočné trovy exekúcie, lebo ich výška je podmienená okolnosťami, za ktorých sa exekúcia uskutoční. Predbežné trovy exekúcie nie sú, ani nemôžu byť na samom začiatku exekučného konania presne špecifikované a z objektívnych dôvodov nie je možné dopredu určiť v akej výške vzniknú trovy exekúcie počas jej vykonávania. Ak by po skončení exekúcie došlo k vymoženiu určených

predbežných trov, ktoré by presahovali skutočné trovy exekúcie, súdny exekútor je povinný vrátiť preplatok povinnému.“

Vzhľadom na uvedené je povinnosťou súdu sa pri rozhodovaní o námietkach proti trovám exekúcie vysporiadať s každou jednou položkou trov exekúcie namietanou povinným a v odôvodnení uznesenia uviesť, ktorá položka trov exekúcie namietaná povinným je či nie je dôvodná; nestačí námietky proti trovám exekúcie zamietnuť všeobecným odkazom na to, že trovy sú určené len orientačne či predbežne, pretože by sa jednalo priam až o „odmietnutie spravodlivosti“ či „denegatio iustitiae“.

Pritom je bežnou praxou aj odvolacích súdov (ak sa k nim dostane rozhodovanie o trovách exekúcie) vysporiadať sa s každou jednou položkou trov exekúcie namietanou povinným.» (Sťažovateľ odkazuje na uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 20 CoE 315/2010 z 23. decembra 2010, ktoré pripojil k sťažnosti, pozn.)

Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou sa domáha, aby ju ústavný súd prijal na ďalšie konanie a následne vo veci samej rozhodol, že týmto uznesením bolo porušené jeho základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy. Ďalej navrhuje, aby napadnuté uznesenie okresného súdu bolo zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Napokon navrhuje aj priznanie úhrady trov konania.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd z vyžiadaného spisu zistil, že sťažovateľ podal 12. decembra 2011 (pred podaním sťažnosti ústavnému súdu) podnet na podanie mimoriadneho dovolania proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, pričom tento podnet odôvodnil v podstate rovnakými argumentmi, ako samotnú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti napadnutému uzneseniu okresného súdu.

Z vyžiadaného súvisiaceho spisu okresného súdu ďalej vyplýva, že generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podal 4. júna 2012 proti napadnutému uzneseniu okresného súdu mimoriadne dovolanie. Pre rozhodnutie o sťažnosti

je podstatné, že generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní vytykal rozhodnutiu okresného súdu, že spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, a to z toho dôvodu, že okresný súd mal podľa jeho názoru nesprávne posúdiť otázku subsidiárneho použitia § 71 ods. 3 Správneho poriadku v znení účinnom od 1. septembra 2008 na vykonateľnosť rozhodnutia o uložení pokuty za priestupok. Generálny prokurátor zastáva názor, že okresný súd nesprávne posúdil nemožnosť aplikácie § 88 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 372 /1990 Zb. o priestupkoch v znení účinnom do 31. augusta 2008 na posudzovanú vec. Generálny prokurátor nesúhlasil ani so spôsobom, akým sa okresný súd v napadnutom uznesení vysporiadal s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa trov konania. Pokiaľ ide o odôvodnenie napadnutého uznesenia, generálny prokurátor sa stotožnil s argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v podnete na podanie mimoriadneho dovolania (v zásade zhodnou s jeho argumentáciu obsiahnutou v sťažnosti ústavnému súdu).

Potom, ako ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie, Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 6 MCdo 12/2012 z 26. júna 2013 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“) mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol. Vo vzťahu k rozhodovaniu o sťažnosti sú z pohľadu ústavného súdu významné tie časti odôvodnenia tohto uznesenia, v ktorých najvyšší súd uvádza:

„Pre procesné právo vo všeobecnosti platí, že nové ustanovenia zákona sa aplikujú nielen v konaniach, ktoré boli začaté po účinnosti novely, ale aj v konaniach, ktoré boli začaté podľa starších právnych predpisov. Táto zásada sa neuplatní v tých prípadoch, ak zákon z nej ustanoví výnimky. Pokiaľ ide o lehoty, platí všeobecná zásada, podľa ktorej pre tie lehoty, ktoré sa v deň, keď novela zákona nadobudla účinnosť, ešte neskončili, platia ustanovenia nového zákona. Len v prípade, ak by zákon doteraz ustanovoval dlhšiu lehotu, skončí sa až v tomto neskoršom čase.

V posudzovanej veci podkladom pre exekúciu je blok na pokutu za priestupok vydaný 18. júla 2007, ktorý nadobudol vykonateľnosť 3. augusta 2007. Ide teda o exekučný titul, ktorý bol vydaný za účinnosti staršej právnej úpravy, t. j. v období, keď platilo ustanovenie § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch. Trojročná lehota uvedená v tomto ustanovení začala plynúť dňom nadobudnutia vykonateľnosti tohto exekučného titulu, t. j. dňom 3. augusta

2007 a uplynula 3. augusta 2010. Ide teda nepochybne o lehotu, ktorá sa v deň účinnosti novely zákona o priestupkoch vykonanej zákonom č. 298/2008 Z. z. neskončila. V § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch nebola ustanovená dlhšia lehota ako tá, ktorá je predmetom úpravy v § 71 ods. 3 správneho poriadku, a ktoré ustanovenie je potrebné na danú vec podporne použiť. To znamená, že aj podľa novej právnej úpravy trojročná lehota začne plynúť 3. augusta 2007 a uplynie 3. augusta 2010. Oproti úprave v zákone o priestupkoch sa zmenila len skutočnosť, s ktorou sa spája zachovanie uvedenej lehoty. Účelom uvedeného časového obmedzenia pri vymáhaní rozhodnutí vydaných správnym orgánom je iniciovať jeho realizáciu oprávneným v primeranom čase. Nejde tu o lehotu, v ktorej by povinný mal určitý procesný úkon uskutočniť. Povinný žiadne procesné oprávnenie, ktoré by bolo obmedzené lehotou uvedenou v § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch, nezískava. Neprichádza preto do úvahy ani porušenie skôr nadobudnutých procesných práv na strane povinného aplikáciou novej právnej úpravy, a teda porušenie zásady ochrany už nadobudnutých práv podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR.

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v posudzovanej veci treba pri strete právnych úprav uplatniť vyššie uvedenú všeobecnú zásadu pre lehoty, a teda že v danej veci treba použiť znenie nového právneho predpisu. Aj v tejto časti treba preto považovať námietky generálneho prokurátora za neopodstatnené podané.“

Najvyšší súd sa v uvedenom uznesení vysporiadal aj s námietkami vo vzťahu k trovám konania, uvádzajúc:

„Napokon, ani námietka generálneho prokurátora, že rozhodnutie exekučného súdu v časti, v ktorej zamietol námietky povinného proti trovám exekúcie, je nepreskúmateľné, nie je dôvodná. Exekučný súd síce stručne, ale zrozumiteľne a jasne uviedol dôvody, pre ktoré nepovažoval námietky povinného v tejto časti vznesené za opodstatnené. Tým, ako rozhodnutie v tejto časti odôvodnil, sa fakticky vypořiadal aj s námietkami uvedenými povinným. Odôvodnenie uznesenia exekučného súdu v dotknutej časti spĺňa preto parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že exekučný súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv povinného.“

Ústavný súd po prijatí návrhu na ďalšie konanie výzvou z 22. apríla 2013 požiadal o vyjadrenie okresný súd, ktorý prípisom z 9. mája 2013 oboznámil ústavný súd s tým, že spis sp. zn. 15 Er 1146/2009 sa nachádza na najvyššom súde na účel rozhodnutia o podanom mimoriadnom dovolaní. Následne listom z 5. septembra 2013 spolu so zaslaným spisom vzťahujúcim sa na danú vec sa okresný súd vyslovil, že napadnutým uznesením okresného súdu nedošlo k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľa, pričom poukázal aj na závery uznesenia najvyššieho súdu, ktoré majú potvrdzovať tento jeho názor, a súhlasil taktiež s upustením od ústneho pojednávania v danej veci. Uvedené stanovisko okresného súdu bolo zaslané sťažovateľovi na vyjadrenie.

Sťažovateľ vo svojom podaní z 18. septembra 2013 vyjadril názor, že podaná sťažnosť je jediným účinným prostriedkom nápravy. Vo vzťahu k sťažnosti je dôležité tvrdenie sťažovateľa, že *„uznesenie najvyššieho súdu nemôže slúžiť ako argument o neodôvodnenosti ústavnej sťažnosti, pretože sa v ňom nijako nevysporiadal s aktuálnom judikatúrou ústavného súdu k právnej otázke zákazu retroaktivity, právnej istoty a ochrany už nadobudnutých práv tak, ako bola prezentovaná v ústavnej sťažnosti a aj v mimoriadnom dovolaní“*. Sťažovateľ taktiež nesúhlasil ani so záverom najvyššieho súdu vo vzťahu k jeho námietkam o trovách konania, poukazujúc na to, že jeho argumentáciu si osvojil aj generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní. Napokon taktiež vyjadril súhlas, aby ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania.

Ústavný súd po oboznámení sa so stanoviskami účastníkov konania k sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto upustil v danej veci od ústneho pojednávania. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu dotknutého spisu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorá určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti už vyslovil, že oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (I. ÚS 19/01, II. ÚS 176/03).

Avšak podľa názoru ústavného súdu po podaní mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom na základe podnetu sťažovateľa proti rozhodnutiu napadnutému sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a z dôvodov, ktoré sa zhodujú s dôvodmi sťažnosti, by mal ústavný súd v konaní o sťažnosti postupovať analogicky ako v prípade súčasne prebiehajúceho konania o dovolaní sťažovateľa a konania o sťažnosti, t. j. považovať sťažnosť za neprípustnú, resp. ako predčasne podanú (m. m. I. ÚS 169/09, III. ÚS 192/2011, IV. ÚS 369/2011).

V okolnostiach danej veci ale ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ ani v sťažnosti a ani neskôr po jej podaní neinformoval ústavný súd o tom, že už pred podaním

sťažnosti podal podnet na mimoriadne dovolanie, práve naopak, v sťažnosti vo vzťahu k mimoriadnemu dovolaniu uviedol iba to, že „*generálny prokurátor podľa § 243e a nasl. O. s. p. síce môže podať na základe podnetu účastníka mimoriadne dovolanie, avšak nie je podnetom účastníka viazaný a sám rozhoduje, či mimoriadne dovolanie podá*“, čím chcel poukázať na to, že nemá iný účinný prostriedok nápravy, ako podať sťažnosť ústavnému súdu. Zároveň taktiež neoboznámil ústavný súd so skutočnosťou, že po podaní sťažnosti bolo jeho podnetu vyhovené a generálny prokurátor podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu mimoriadne dovolanie. Sťažovateľ tým, že podal nielen sťažnosť ústavnému súdu, ale aj podnet generálnemu prokurátorovi na podanie mimoriadneho dovolania, ktorý ho aj následne podal, vytvoril minimálne odvtedy, ako vedel o podaní mimoriadneho dovolania, v zásade vedome taký stav, keď v identickej veci ešte pred rozhodnutím o týchto prostriedkoch nápravy súbežne konali tak najvyšší súd, ako aj ústavný súd, v dôsledku čoho by mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci (m. m. IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 363/08, IV. ÚS 228/2010), pričom sťažovateľ o tejto skutočnosti, ako už bolo uvedené, ústavný súd neinformoval.

Rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bolo mimoriadne dovolanie zamietnuté, bolo prijaté až 26. júna 2013, po rozhodnutí ústavného súdu o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (5. apríla 2013).

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie tak najvyšší súd na základe mimoriadneho opravného prostriedku, na podanie ktorého dal sťažovateľ podnet, prijal nové rozhodnutie, ktorým sa rozhodnutie v jeho veci v rámci všeobecného súdnictva skončilo (uznesením najvyššieho súdu o zamietnutí mimoriadneho dovolania) a ktorým sa zároveň vysporiadal s argumentáciou, ktorá zodpovedá sťažovateľovej argumentácii v sťažnosti podanej ústavnému súdu (generálny prokurátor sa stotožnil s odôvodnením podnetu sťažovateľa). To potvrdzuje aj vyjadrenie sťažovateľa z 18. septembra 2013, podľa ktorého bolo mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom „*z dôvodov, ktoré sa v podstatných rysoch zhodujú s dôvodmi uvedenými v sťažnosti*“.

Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, a to predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Ústavný súd podľa princípu subsidiarity ústavného súdu vyplývajúceho z poslednej vety čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011).

Po podaní mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom na podnet sťažovateľa bolo úlohou najvyššieho súdu, aby zabezpečil ochranu základných práv sťažovateľa. Vzhľadom na princíp subsidiarity nastupuje ochrana garantovaná ústavným súdom až v prípade zlyhania tohto mechanizmu a primárne má byť orientovaná na preskúmanie výsledku (prijatého rozhodnutia) a procesu (konania, ktoré mu predchádzalo) v rámci tohto mechanizmu.

Sťažnosť sťažovateľa smeruje iba proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktoré ale v okolnostiach danej veci nie je tým rozhodnutím, ktorým sa konanie právoplatne skončilo. Sťažovateľ mal možnosť sťažnosťou napadnúť aj uznesenie najvyššieho súdu o zamietnutí mimoriadneho dovolania, ale neurobil tak. Ani jeho podanie z 18. septembra 2013, v ktorom sa vyjadruje k predmetnému uzneseniu najvyššieho súdu, nemožno považovať za sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a ani za rozšírenie jej petitu.

Z toho dôvodu ústavný súd nemohol hodnotiť ústavnú konformitu záverov, ku ktorým dospel najvyšší súd vo svojom uznesení, ktoré je v okolnostiach danej veci tým rozhodnutím, ktorým sa konanie skončilo.

Zmyslom a funkciou sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je náprava zásahu orgánu verejnej moci do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, avšak k tejto náprave nemôže dôjsť tak, že by do konania o sťažnosti nebolo zahrnuté a z prieskumu ústavného súdu bolo vyňaté práve rozhodnutie o poslednom právnom prostriedku, ktorý zákon na ochranu práv sťažovateľovi poskytuje. V dôsledku toho by prípadné rozhodnutie ústavného súdu o sťažnosti smerujúcej voči napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktorým by sa vyhovel sťažovateľovi (za podmienky, že by sa ústavný súd stotožnil s jeho argumentáciou), ale ktorým by nebolo dotknuté uznesenie najvyššieho súdu, nemohlo byť v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty považované za ústavne akceptovateľné, pretože by mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozličných rozhodnutí v tej istej veci (m. m. IV. ÚS 77/2010, IV. ÚS 369/2011). Aj po prípadnom zrušení napadnutého uznesenia okresného súdu by totiž uznesenie najvyššieho súdu ostalo nedotknuté, a to vrátane právnej argumentácie týkajúcej sa sťažovateľom uplatnených námietok. Zároveň by takým rozhodnutím došlo k popretiu princípu subsidiarity.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosti sťažovateľa nemohol vyhovieť, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

V nadväznosti na tento záver ústavný súd o ďalších požiadavkách sťažovateľa nerozhodoval.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok

V Košiciach 12. decembra 2013